

Putem înlocui închisorile cu pastile?

COULD WE REPLACE PRISONS WITH PILLS?

Ne-am obișnuit să considerăm că Educația și Legea sunt pilonii pe care sprijină politica anti-infracțională a unui stat. Suntem învățați, la școală și în familie, ce e bine și ce e rău, din Codul Penal aflăm ce este permis și ce nu, iar oamenii legii se ocupă de pedepsirea infracțiunilor. Sună simplu, dar asta doar pentru că e prezentată, într-o formă simplificată la extrem, o problemă altminteri foarte complicată. În realitate, lupta împotriva infracțiunilor este un domeniu de o vastitate și o complexitate copleșitoare. Tocmai de aceea, se caută mereu noi soluții, iar unele sunt surprinzătoare. Pornind de la opinia unui reputat psihiatru și autor american, Keith Ablow, iată o nouă perspectivă asupra problemei: medicina – sau, mai exact, tratamentele medicale – ar putea juca un rol important în efortul de combatere a criminalității. Oare va veni o vreme când fiecarei infracțiuni din Codul Penal îi va corespunde un anumit medicament, pe care inculpatul va fi obligat să îl ia, pentru a fi ferit de recidivă?

Evident, și aici am simplificat; nu cred că va fi vreodată atât de ușor. Și totuși, o tendință se profilează deja: există studii asupra utilizării câtorva medicamente în tratarea unor probleme comportamentale, tulburări de personalitate sau boli psihice care pot duce la infracțiuni grave. Deși cercetările nu sunt numeroase, iar domeniul abia a început să fie studiat, există deja cercetători care întrevăd un viitor în care tratamentul medicamentos va face parte din sentința dată celor condamnați sau va putea fi folosit pentru a preveni comiterea unor delikte.

Pentru unii, perspectiva pare înfricoșătoare, evocând un stat polițienesc în care oamenii ar fi făcuți să se comporte într-un fel anume, pe placul autorităților, prin administrarea unor substanțe chimice.

Pentru alții, pare să anunțe un viitor mai sigur, în care un control mai bun al pornirilor infracționale ale unora dintre semenii noștri va duce la răirea delictelor și un trai mai sigur.

Dar chiar există medicamente care pot controla pornirile agresive, tendința de a face rău altora, comportamentele periculoase? Iată câteva exemple de substanțe medicamentoase care au fost și încă sunt utilizate în țările Americii de Nord și ale Europei, pentru a reduce impulsurile ce duc la comiterea de infracțiuni.

Vivitrol este un medicament recent lansat, având drept substanță activă naltrexona, larg utilizată în tratamentul dependenței de alcool și droguri opiacee (precum morfina sau heroina). Naltrexona acționează prin blocarea receptorilor opiacei răspândiți în organism (cei mai mulți se găsesc la nivelul creierului) și, astfel, reduce considerabil senzația de plăcere asociată cu consumul de droguri, ajutând la depășirea dependenței.

Vivitrol este o formă injectabilă, cu acțiune îndelungată (o lună) și urmează să fie testat pe deținuții din mai multe închisori americane, cu consimțământul acestora, urmând ca ei să continue tratamentul și după eliberare. Deoacumdată, e vorba despre un studiu de mică anvergură: 30 de deținuți vor primi o doză de Vivitrol cu o săptămână înainte de eliberare, urmând ca după ieșirea din penitenciar să primească câte o injecție la interval de o lună. De asemenea, persoanele respective vor primi consiliere pe o anumită perioadă după eliberare. Trebuie precizat că este vorba despre persoane care doresc să își depășească dependența și să își reorganizeze viața; voința și angajarea voluntară în proces sunt esențiale.

Compania Alkermes, care produce medicamentul Vivitrol, urmărește să afle dacă tratamentul îi va ajuta pe participanți să scape de dependența de droguri, să nu comită alte infracțiuni și să rămână în libertate; comportamentul deținuților care au primit tratamentul va fi comparat, în acest scop, cu cel al deținuților dintr-un lot martor, care vor fi, de asemenea, eliberați, dar fără a primi tratament cu Vivitrol.

Toți cei implicați în studiu speră că administrarea medicamentului va întrerupe legătura funestă dintre consumul de droguri/alcool și infracțiune, deoarece dependența de droguri este una dintre cauzele majore ale infracțiunilor comise în țările occidentale. Mare parte dintre delictе sunt comise de toxicomani care merg până la jaf armat sau chiar omor pentru a-și procura substanțele de care au devenit dependenți, fie droguri ilegale, ca heroina, fie medicamente analgezice ce nu pot fi obținute decât cu rețetă și care duc adesea la dependență. Alteori, e vorba despre consumul excesiv de alcool, pe fondul căruia au loc acte de violență sau accidente rutiere. În Statele Unite ale Americii, dintre cele aproximativ 2,3 milioane de persoane încarcerate, aproape 65% prezintă abuz de

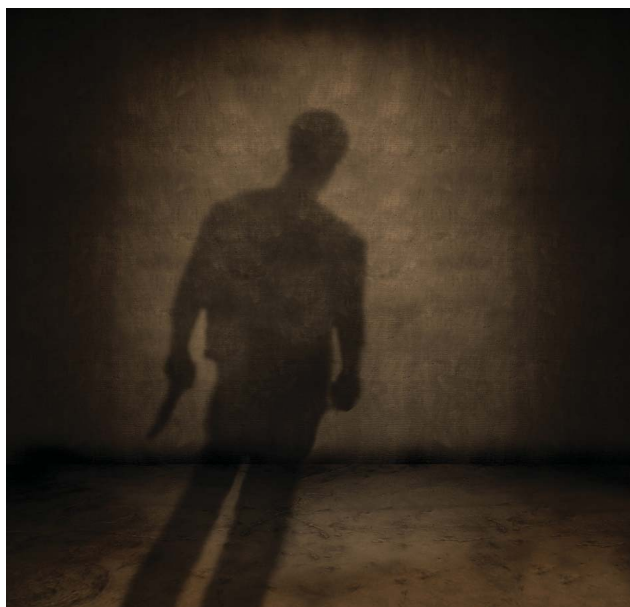
substanțe sau dependență, în conformitate cu definirea acestor situații în normele actuale. Iar acești deținuți au șanse de două ori mai mari decât ceilalți de a recidiva și a ajunge din nou la închisoare.

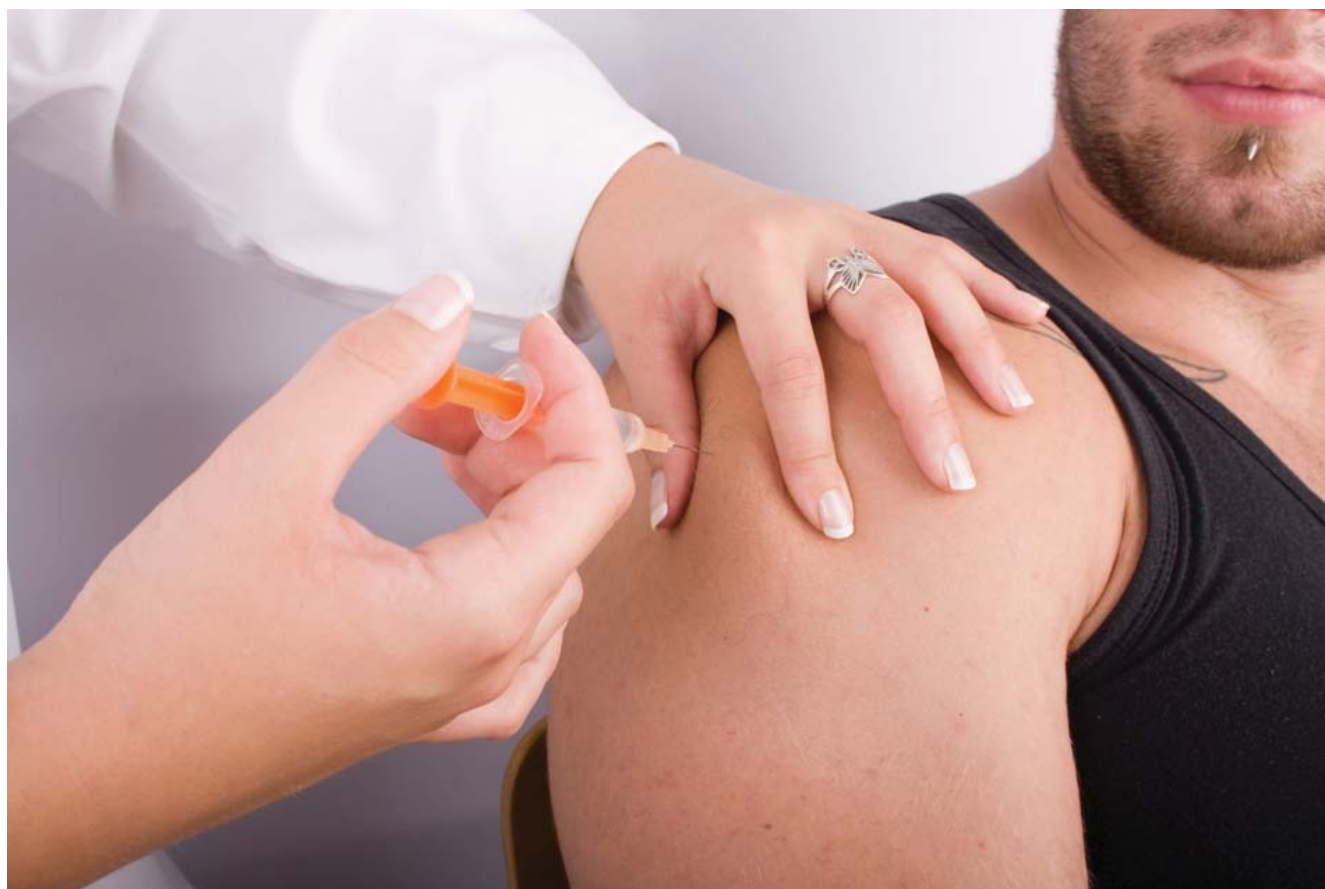
Mult mai controversate sunt tratamentele cu medicamente anti-androgenice care, în mai multe țări ale lumii, sunt administrate unor persoane de sex masculin vinovate de delictе sexuale – viol, relații sexuale cu minori și alte infracțiuni de natură sexuală.

Sunt utilizate substanțe precum acetat de medroxiprogesteron (MPA – substanța activă din medicamentul Depo-Provera) sau acetat de ciproteron; acești compuși chimici au ca efect scăderea nivelului de hormoni androgeni la bărbați și, consecutiv, reducerea impulsului sexual. Se consideră că, în acest mod, pot fi diminuate comportamentele sexuale deviate, se poate exercita un control mai bun asupra impulsurilor sexuale și, astfel, se poate reduce numărul infracțiunilor care au avut la bază asemenea porniri necontrolate.

Evident, un astfel de tratament stârnește controverse. Adesea, el este denumit, în limbajul familiar, castrare chimică, deși nu este vorba despre îndepărtarea testiculelor, nici despre sterilizarea persoanei respective, deci nu e vorba despre o castrare adevărată; nu e vorba despre nici un fel de mutilare, ci despre un tratament medicamentos. Denumirea de castrare chimică, deși nepotrivită, este totuși răspândită și alimentează disputele în jurul acestei chestiuni.

Diferite organizații pentru apărarea drepturilor civile afirmă că a administra un astfel de tratament fără

consimțământul individului respectiv constituie o gravă încălcare a drepturilor fundamentale ale persoanei și reprezintă o pedeapsă crudă și inacceptabilă.

Alții susțin că acești infractori au un comportament anormal și cu un grad înalt de pericol, iar administrarea substanțelor anti-androgenice nu este o pedeapsă, ci o modalitate de a controla acest comportament, în interesul cetățenilor.

Oricum ar fi, practica există, dar modul în care se realizează diferă de la o țară la alta și chiar de la o regiune la alta a aceleiași țări. Uneori, un tratament cu antiandrogenice este privit ca o alternativă la pedeapsa cu moartea sau la închisoarea pe viață, în cazul unor delictse sexuale grave.

În statele americane California și Florida, de pildă, cei care au fost condamnați pentru a doua oară pentru întreținerea de relații sexuale cu un minor cu vârsta sub 13 ani sunt obligați prin lege, în cazul în care sunt eliberați condiționat, să facă tratament cu MPA.

În Louisiana, administrarea de anti-androgeni poate face parte din sentința dată violatorilor.

În alte state – Michigan, de exemplu – Curtea de Apel a interzis ca deținuții să fie eliberați condiționat în schimbul acceptării tratamentului cu anti-androgeni,

motivând hotărârea prin faptul că nu era stabilită pe deplin siguranța acestui tratament și era dificil să se obțină din partea deținuților un consimțământ informat.

De fapt, Administrația pentru Alimente și Medicamente (FDA) din SUA nu a aprobat niciodată MPA pentru acest scop – ca tratament menit să fie administrat celor condamnați pentru infracțiuni de natură sexuală.

Substanța este aprobată și utilizată pentru alte scopuri (drept contraceptiv, în terapia de substituție hormonală, ca tratament pentru endometrioză și altele); chiar și așa, utilizarea ei este controversată, deoarece poate avea efecte secundare neplăcute, uneori chiar severe, cum este pierderea de masă osoasă, ce duce la apariția osteoporozei. La bărbați, produce, în general, o scădere a pilozității, uneori ginecomastie (creșterea sânilor) – cu alte cuvinte, simptome de efeminare.

În ciuda polemicilor, medicamentele anti-androgenice continuă să fie administrate unor condamnați, cu sau fără consimțământul acestora, în diferite țări. În Australia, Noua Zeelandă, Israel, Coreea de Sud, Rusia, au existat cazuri în care aceste substanțe au fost administrate unor indivizi care au întreținut relații sexuale cu minori, în ideea că acest tratament reduce

impulsurile pedofile și micșorează astfel pericolul repetării actelor de infracțiune respective. Iar în provincia argentiniană Mendoza, în anul 2010, a fost votată o lege care permite violatorilor să opteze pentru tratamentul cu anti-androgeni în schimbul reducerii pedepsei cu închisoarea.

Există, în prezent, prea puține studii asupra acestei chestiuni, studii care să confirme sau să infirme eficacitatea metodei și să furnizeze astfel baza pentru o legiferare mai precisă ori pentru interzicerea ei. Probabil, datele necesare se vor aduna, cu timpul, tocmai datorită cazurilor tratate în țările menționate.

Sursa: www.descopera.ro

